

Spis treści

Wstęp 11

Tom I. FUNDAMENTY, RUSZTOWANIA, MURY KAMIENNE I CEGLANE 13

1. Etapy wznoszenia budowli 15
2. Fundament ciągły wykonany w wykopie wąskoprzestrzennym (wg A. Kąsinowskiego) 17
3. Mur fundamentowy, punktowy (wg A. Kąsinowskiego) 19
4. Kraków – fundament ciągły z odsadzkami i bez nich 22
5. Gdańsk, kościół św. Jana – grunty podatny na kompresję 24
6. Ruszty i palowanie (wg A. Kąsinowskiego) 26
7. Rzym – fundament betonowy 27
8. Malbork – wzmocnienie fundamentów zamku 28
9. Skutki wykonania betonowej posadzki i betonowej opaski (chodnika) wokół kościoła 29
10. Schemat zapewnienia przepływu wilgoci z podłoża przez wentylowaną posadzkę 30
11. Kościół w Krośniewicach 31
12. Rusztowania i kołowroty 32
13. Rusztowania: dwusiojkowe, jednosiojkowe, przewieszane 33
14. Kościół klasztorny w Marianowie 34
15. Kościół św. Anny w Warszawie 35
16. Kościół Narodzenia NMP w Wiślicy z ciosów kamiennych, z otworami maculcowymi 36
17. Rusztowania, mur kamienny, pomosty kosznicowe A i B 37
18. Urządzenia (kołowroty) do podnoszenia ciężarów 39
19. Katedra w Pelplinie 41
20. Zachowane na strychach naczynia do podnoszenia materiałów 44

Spis treści

21. Wątki kamienne, *opus emplectum* 45
22. Rotunda Feliksa i Adaukta na Wawelu (2. poł. X w.) 46
23. Mury romańskie 47
24. Mur mieszany 48
25. Brama Floriańska w Krakowie (2. poł. XIV w.) 49
26. Zespół klasztorny cystersów w Wąchocku (1218–1239) 50
27. Powierzchnie obrabiane po kamieniarsku 51
28. Kościół gotycki w Przecznie (pocz. XIV w.) 52
29. Kościoły na ziemi chełmińskiej 54
30. Rodzaje cegieł (wg A. Kąsinowskiego) 55
31. Rodzaje odsadzek i spoin (wg A. Kąsinowskiego) 56
32. Wzorzec materiałów budowlanych na rafuszach włoskich 58
33. Wysokość cegieł (w mm) 59
34. Kruchia kościoła św. Janów w Toruniu 60
35. Typowa destrukcja murów średniowiecznych 61
36. Mury różnej grubości 62
37. Mury o różnym układzie cegieł 63
38. Mury obwodowe i strzępia 64
39. Spoina w ceglanych murach średniowiecznych 66
40. Ceglane wątki średniowieczne 68
41. Wiązania naroży wątków średniowiecznych 69
42. Wiązania naroży wątków nowożytnych 70
43. Opracowane wątki spoin na przykładach 71
44. Rafusz w Szczecinie – wykończenie blend okiennych 72
45. Zniszczenia cegieł 73
46. Kościół św. Witalisa we Włocławku – fragment fryzu maswerkowego na strychu 75
47. Toruń, ul. Łazienna 22 76
48. Toruń, ul. Żeglarska 13 – cewacja frontowa 78
49. Toruń, ul. Mostowa 24 – fragment cewacji 79
50. Kościół NMP w Poznaniu – Osirów Tumski 80

**51. Technika i organizacja budowy gotyckich kościołów miejskich
na Śląsku na przykładzie realizacji kościoła św. Mikołaja
w Brzegu (wg M. Kufznera) 86**

Zadania sprawdzające 91

Literatura 93

Tom II. CIESIELSKIE KONSTRUKCJE DACHÓW I ICH PROBLEMATYKA

KONSERWATORSKA 95

Wprowadzenie 97

- 1. Asortyment drewna budowlanego dawniej 102**
- 2. Propozycja systematyki i uporządkowania terminologii
ciesielskich konstrukcji dachowych występujących na terenie Polski
od XIV do XX w. 104**
- 3. Więźby różne 135**
- 4. Zasady odwzorowania ciesielskich konstrukcji dachowych
w dokumentacjach konserwatorskich 175**
- 5. Podstawowe zasady napraw więźb dachowych 197**
- 6. Przedłużenia, wzmocnienia i wymiana. Połączenia napraw
wykonywanych przez cieśli 199**
- 7. Podstawowe pojęcia dotyczące więźb dachowych wg D. Mączyńskiego,
J. Tajchmana i M. Warchoła. Materiały do terminologii więźb
dachowych 206**

Zadania sprawdzające 215

Literatura 217

Tom III. BUDOWA SKLEPIEŃ I KOPUŁ ORAZ ICH PROBLEMATYKA

KONSERWATORSKA 221

Wprowadzenie z artykułu prof. Zbigniewa Janowskiego 223

- 1. Kształty łęków – łuków 226**
- 2. Łęki 227**
- 3. Różne kolebki 232**

Spis treści

4. **Opory sklepień kolebkowych** 233
5. **Sklepienia kolebkowe stosowane w starożytności (w Mezopotamii, Egipcie, a w szczególności w Rzymie)** 234
6. **Zakładanie sklepień o łukach pełnych w odbudowywanym zamku w Warszawie** 235
7. **Sklepienie niespoinowane, murowane „na wycisk”** 236
8. **Klasztor dominikanów w Krakowie (XIII w.)** 239
9. **Włochy – kosznica użyta zamiast deskowania** 240
10. **Przeciążenia sklepień** 241
11. **Formowanie sklepienia klasztornego i krzyżowego** 244
12. **Sklepienia różne** 245
13. **Sklepienie krzyżowe** 246
14. **Rozwój systemu wiązanego nawy głównej z nawami bocznymi** 247
15. **Kościół bazylikowe** 248
16. **Kościół halowe** 250
17. **Rozkład sił** 251
18. **Klasztor z Jasienicy (1. poł. XIV w.)** 252
19. **Zamek Albrechta w Miśni (1470 r.)** 254
20. **Opory sklepienia krzyżowego z zaplanowaną nadwieszka** 255
21. **Zamek radzyński** 256
22. **Wnętrze kościoła – opór sklepienia** 258
23. **Sklepienia krzyżowe** 259
24. **Profile żeber sklepień gotyckich** 261
25. **Toruń ul. Szczyfna 2** 264
26. **Wieża zamku lidzbarskiego** 265
27. **Klasztor w Mogilnie (1065 r.)** 266
28. **Zworniki (klucze) sklepienia** 267
29. **Wsporniki sklepień** 268
30. **Sklepienie wykonane „z wolnej ręki”** 270
31. **Kościół Świętego Krzyża we Wrocławiu** 272
32. **Tworzenie sklepienia gwiaździstego** 273

Spis treści

- 33. Kościół św. Brygidy w Gdańsku – sklepienia gwiazdzisto-sięciowe 283
- 34. Zamek w Toruniu – piwnice 284
- 35. Kościół jednonawowy w Poznaniu 285
- 36. Ratusz w Toruniu – piwnice 286
- 37. Kościół św. Józefa w Gdańsku – odbudowa zniszczonego sklepienia gwiazdzistego w żelbecie 287
- 38. Podstawa sklepienia 289
- 39. Sklepienia sieciowe 290
- 40. Sklepienia kryształowe 292
- 41. Praca kopuły 298
- 42. Schematy kopuł 299
- 43. Grób Agamemnona 301
- 44. Rzym, Pantheon rok 118 302
- 45. Kościół Hagia Sofia w Konstantynopolu (kościół Mądrości Bożej) 303
- 46. „Kopuła” Santa Maria del Fiore we Florencji (1420–1460) 305
- 47. Bazylika św. Piotra w Rzymie 310
- 48. Kaplica Zygmuntowska w Krakowie 312
- 49. Schemat prac badawczych i projektowych dla napraw i konserwacji sklepienia zabytkowego 316
- Zadania sprawdzające 320
- Literatura 321

